

Az új európai akkumulátorszabályok hatással lehetnek az EU stratégiai szuverenitására

Ha az okostelefonok élettartamára gondolunk, elsősorban az jut eszünkbe, hogy ha nem éri semmilyen káros fizikai hatás, gyenge pontja az akkumulátor. A Fenntartható Fejlődési Célokkal (SDG 2030) összhangban elérkezett az idő, hogy az Európai Unió újragondolja szabályozását az energiahordozó eszközeire vonatkozóan, többek között kötelezővé téve az okostelefonok akkumulátorainak cserélhetőségét.¹ Vajon hogyan reagálnak erre a gyártók? Új termékek készülnek majd kifejezetten az európai piacra, vagy érvényesül a Brüsszel-hatás, és átalakul a világtermelés? Az EU akkumulátorszabályozása 2023. július 10-én elhárította a jogalkotási út utolsó akadályát,² amikor a tagállamok megszavazták az új szabályok elfogadását, amelyek célja az EU-ban gyártott akkumulátorok fenntarthatóbbá és versenyképesebbé tétele.

Az Európai Bizottság 2022-ben készült tanulmánya szerint az uniós polgárok 77%-a szívesebben javíttatná készülékeit, mintsem cserélné.³ Emellett 79%-uk úgy gondolja, hogy a gyártóknak egyszerűbbé kellene tenniük a digitális eszközök javítását, jobb hozzáférést biztosítva az egyes alkatrészekhez. Az akkumulátorok cserélhetőségének számos előnye van az egyén és a környezeti hatások szintjén is. Elsősorban az eszközök hosszabb élettartama csökkenti a végfelhasználók költségeit, hiszen nem szükséges átlagosan kétfévente új készüléket vásárolni. Utóbbi tekintetében felmerülhet, hogy a készülékek egységára növekedni fog, azonban a fogyasztás technológiai szükségessége visszaszorul, a túlfogyasztás főként a legújabb trendek követése iránti vágy miatt maradhat fenn. A környezeti tudatosság szintjén érzékelhetővé válhat a fenntarthatóság kérdése, hiszen az új szabályozás elősegíti a hosszabb élettartamú és könnyebben újrahasznosítható akkumulátorok gyártását, ami az elektronikus hulladékok mértékét csökkenti. Ezzel egy időben serkenti az új akkumulátorok és készülékek kifejlesztésének igényét, ami ösztönzi a társadalmilag hasznos innovációt. Újrahasznosítás révén az új alapanyagok előállításának költségei is

¹ ELTON 2023.

² Európai Parlament 2023; Európai Unió Tanácsa 2023.

³ Európai Bizottság 2022.

csökkenthetők, ami nemcsak a gazdasági hatékonyságot növeli, hanem a kritikus nyersanyagok európai importjától való stratégiai függőséget is csökkenti. A gyártóknak és a forgalmazóknak azonban gazdasági érdekében áll a fogyasztás serkentése, ezért elsődlegesen nem céljuk, hogy eszközeik fenntarthatók legyenek, azonban a tény, hogy a fogyasztás visszaesőben van,⁴ új nézőpontra sarkallhatja a techcégeket is.

Természetesen a telefonok akkumulátorainak cseréje eddig is megoldható volt, azonban ez túl magas áron történt vagy a garancia elvesztésével járt.⁵ Éppen ezért az EU az új szabályokkal megakadályozná, hogy a gyártók megnehezítsék a fogyasztók számára eszközeik akkumulátorának biztonságos és olcsó cseréjét, emellett megkönnyítené a használt akkumulátorhulladék feldolgozását, ami előrelépést jelent a körkörös gazdaság irányába. Utóbbi cél elérésére az Egyesült Államokban is figyelmet fordítanak, hiszen 2023 augusztusában a Fehér Ház képviselői látogatást tettek az Amerikai Energiahordozó Technológiai Társaságnál (American Battery Technology Company), hogy megvitassák a körforgásos gazdaság fejlesztésének lehetőségeit.⁶ A Deloitte szakértőinek 2022-ben készült Digital Consumer Trends jelentését olvasva egyértelmű, hogy a készülékek árán kívül a vásárlók leginkább a hosszabb akkumulátor-üzemidővel rendelkező okostelefonok iránt érdeklődnek.⁷

A készülékcseréje elsődlegesen az akkumulátorok élettartama miatt válik szükségessé, de egyes gyártóknál felmerül a szoftverfrissítések által okozott teljesítménycsökkenés, majd ezeket követik a fizikai sérülések és a gyártási hibák.⁸ Végezetül az energiaigényesebb új funkciók használata és a modernebb technológia iránti felhasználói vágy készteti a fogyasztókat az új eszközök beszerzésére.⁹

A szabályozás célja, hogy 2027-re a végfelhasználók képesek legyenek a szabályozó által érintett eszközeik, az elektromos járművek, a mobilkészülékekben található hordozható és az ipari akkumulátorok eltávolítására és cseréjére. Az előírások kimondják, hogy az akkumulátor cseréje nem igényel speciális szerszámot, hőt vagy oldószert a szétszereléshez, ahogyan ezzel jelenleg háziilag is sokan próbálkoznak.

⁴ HASELTON 2019.

⁵ Euroconsumers 2022.

⁶ MOEHRING 2023.

⁷ STANTON 2022.

⁸ TITCOMB 2016.

⁹ ALI-KHAN-PECHT 2023; VAN DEN BERGE – MAGNIER – MUGGE 2021.

A 2027-ben életbe lépő szabályozás értelmében a fogyasztóknak képesnek kell lenniük az olyan eszközökben használt hordozható akkumulátorok „könnyű eltávolítására és cseréjére”, mint az okostelefonok, táblagépek és fényképezőgépek. Továbbá minden 2 kWh feletti elektromos járműnek és újratölthető ipari akkumulátornak rendelkeznie kell kötelező szénlábnyom-nyilatkozattal, címkével és digitális útlevéllel. A Parlament új célokat fogadott el a hulladékgyűjtésre és a régi akkumulátorokból származó anyagok hasznosítására vonatkozóan. 2031-ig a hulladék 61%-át kell összegyűjteni, az anyagok 95%-át pedig hasznosítani kell a régi hordozható akkumulátorokból.

További előrelépés, hogy az Európai Bizottság a szabályok elfogadása után, 2023 júniusában új javaslatot nyújtott be a hatályos uniós energiacímkézési rendelet megreformálására annak érdekében,¹⁰ hogy a fogyasztók tájékozottabb és fenntarthatóbb döntéseket hozhassanak mobiltelefonok, vezeték nélküli telefonok és táblagépek vásárlásakor.

2023. augusztus 21.

Felhasznált irodalom

- ALI, Hayder – KHAN, Hassan Abbas – PECHT, Michael (2023): Evaluation of In-service Smartphone Battery Drainage Profile for Video Calling Feature in Major Apps. *Scientific Reports*, 13, 11699. Online: <https://doi.org/10.1038/s41598-023-38859-3>
- ELTON, Charlotte (2023): New EU Law to Force Smartphone Makers to Build Easily Replaceable Batteries. *Euronews.com*, 2023. június 22. Online: www.euronews.com/green/2023/06/22/new-eu-law-to-force-smartphone-makers-to-build-easily-replaceable-batteries
- Euroconsumers (2022): New Product Obsolescence Research: Costly Repairs Stop Consumers Fixing Devices. *Euroconsumers.org*, 2022. december 12. Online: www.euroconsumers.org/new-product-obsolescence-research-costly-repairs-stop-consumers-fixing-devices/
- Európai Bizottság (2022): *Study on Options for Return Schemes of Mobile Phones, Tablets and Other Small Electrical and Electronic Equipment in the EU*. 2022. május. Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f049cf4f-ed23-11ec-a534-01aa-75ed71a1/language-en>
- Európai Bizottság (2023): *Commission Delegated Regulation (EU) .../... Supplementing Regulation (EU) 2017/1369 with Regard to the Energy Labelling of Smartphones and Slate Tablets*. 2023. június 16. Online: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/commission-delegated-regulation-eu-supplementing-regulation-eu-20171369-regard-energy-labelling_en

¹⁰ Európai Bizottság 2023.

- Európai Bizottság [é. n.]: *Product Obsolescence Research Costly Reapirs Stop Consumers Fixing*. Online: www.euroconsumers.org/activities/product-obsolescence-research-costly-repairs-stop-consumers-fixing
- Európai Parlament (2023): *Regulation (Eu) 2023/... Of the European Parliament and of the Council of Concerning Batteries and Waste Batteries, Amending Directive 2008/98/EC and Regulation (EU) 2019/1020 and Repealing Directive 2006/66/EC*. Brüsszel, 2023. június 28. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-2-2023-INIT/en/pdf>
- Európai Unió Tanácsa (2023): *Council Adopts New Regulation on Batteries and Waste Batteries*. 2023. július 10. Online: www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/07/10/council-adopts-new-regulation-on-batteries-and-waste-batteries/
- HASELTON, Todd (2019): Apple Isn't Alone: 2018 was the 'Worst Year Ever' for Smartphone Shipments, IDC says. *Cnbc.com*, 2019. február 1. Online: www.cnn.com/2019/02/01/idc-2018-smartphone-shipments-worst-year-ever.html
- MOEHRING, Tiffany (2023): White House Representatives Visit with American Battery Technology Company to Discuss Progressing Circular Economy for Domestic. *Bloomberg.com*, 2023. augusztus 14. Online: www.bloomberg.com/press-releases/2023-08-14/white-house-representatives-visit-with-american-battery-technology-company-to-discuss-progressing-circular-economy-for-domestic
- STANTON, Ben – LEE, Paul – PENNINGTON, James (2022): Cash in the Cupboard: UK Consumers Hoard a Billion Pounds Worth of Old Smartphones. *Deloitte.com*. Online: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/digital-consumer-trends-2022-smartphones.html>
- TITCOMB, James (2016): Bad Battery Life? Your Phone's Software Updates may be to Blame. *Telegraph.co.uk*, 2016. november 15. Online: www.telegraph.co.uk/technology/2016/11/15/bad-battery-life-your-phones-software-updates-may-be-to-blame/
- VAN DEN BERGE, Renske – MAGNIER, Lise – MUGGE, Ruth (2021): Too Good to Go? Consumers' Replacement Behaviour and Potential Strategies for Stimulating Product Retention. *Current Opinion in Psychology*, 39, 66–71. Online: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.07.014>